

DARLA

This translation has been published with the financial support of NORLA, Norwegian Literature Abroad.

Objavlivanje ove knjige podržala je NORLA, fondacija za pomoć književnim prevodima sa norveškog jezika.

DARLA

I 72 SATA NA MESECU

Juhan Hašta

S norveškog preveo
Radoš Kosović

HELIKS

Naslov originala
Johan Harstad:
DARLAH: 172 TIMER PÅ MÅNEN

Copyright © CAPPELEN DAMM AS, 2008
Copyright © 2020. za srpsko izdanje, Heliks

Izdavač
Heliks

Za izdavača
Brankica Stojanović

Urednik
Bojan Stojanović

Lektor
Vesna Đukić

Štampa
Artprint Media, Novi Sad

Tipografija
Janson Text

Prvo izdanje

ISBN: 978-86-6024-040-0

Smederevo, 2020.

www.heliks.rs

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

*This ain't no party, this aint't no disco.
This ain't no fooling around.*

Talking Heads

Sadržaj

PROLOG: FEBRUAR 2000. 11

PRVI DEO – ZEMLJA

VOLAND 21

GOSPODIN HIMELFARB. 34

ŠIBUJA 41

DIPLEKS 52

NADOLSKI 62

PAPIR 65

POŠTA 85

ANTOAN 96

NARITA 105

AVION 124

NJUJORK. 131

POSADA 149

SAMA. 157

TAKE OFF 163

ZBOGOM. 166

DRUGI DEO – NEBO

MORE TIŠINE	181
OLDRIN	190
IME	197
DARLA 2	205
ALARM	216
POPRAVKA	225
VEČERA	237
TIŠINA	241
DARLA 1	248
SIMON	253
KONTAKT	262
COKULE	275
KEJTLIN	280
SIGNAL	287
MRAK	300
KISEONIK	306
DOPPELGÄNGER	314
MIDORI	332
ODLAZAK	341

TREĆI DEO – POSLE

ATLANTIK	349
KONIAJLEND	355
NAUONMAJ	360
ŠIBUJA 2015	366

PROLOG: FEBRUAR 2000.

„Moja gospodo, vreme je.“

Dr ██████ je podigao glavu i pogledao sedmoricu muškaraca u odelima koji su sedeli za velikim konferencijskim stolom. Nalazili su se u velikoj sali za sastanke u glavnom štabu američke svemirske agencije Nasa u Vašingtonu. Bilo je skoro jedanaest uveče, a tu su sedeli od jutra. Njih sedmorica su se ubrajali u najmoćnije ljude u celoj zemlji, i pomisao na ono što bi se desilo kada bi samo jedne novine saznale da su se okupili bila je zabrinjavajuća. Naslovnica bi značila katastrofu u ovim nemirnim vremenima. Svaki od njih je došao u grad na drugačiji način, u drugo vreme. Nekolicina je u Vašingtonu provela već nekoliko dana ili nedelja, kako bi izgledalo da su zapravo došli drugim poslom. A u stvari su samo sedeli u hotelskim sobama i čekali. Sedeli su pred televizorima pokušavajući da ubiju vreme. Svi su na kraju zurili u sat iznad kreveta nadajući se da će se vreme ubrzati. Neki su u grad došli avionom, neki automobilom ili autobusom. Jedan je čak došao pešice, prerušen u beskućnika. Zajedničko im je bilo to što niko nije naveo svoje pravo ime. Postarali su se da budu neprepoznatljivi i izvan svake sumnje. Na najrazličitije načine pokupili su ih na ugovorenim mestima u gradu i najdiskretnije ih dovezli u glavni štab.

I tu su sada sedeli dok im je vreme curelo kroz prste. Trebalo je doneti odluku što pre.

„Dakle, šta ćemo?“, pitao je dr ████████ nestrpljivo. Sobu je ispunjavao gust, neproziran duvanski dim, čineći atmosferu još turobnijom.

„Pa“, započeo je jedan od sedmorice, grickajući olovku, „predlog je rizičan. Mislim na povratak na Mesec. I moram da postavim pitanje: da li je to zaista vredno truda?“

„Ne smemo zaboraviti da je Mesec dosadio ljudima još pre poslednjeg lansiranja 1972. godine“, rekao je drugi. Još je nosio naočare za sunce, iako je osvetljenje u sobi bilo prilično slabo. „Zašto mislite da bi prihvatili novu misiju?“

„Nije neizvodljivo“, rekao je treći. „Razmislite: ako ljudima objasnimo da su istraživanja učinjena sedamdesetih samo zagrebala površinu, možda će drugačije videti celu stvar. Ukoliko im kažemo ono što žele da čuju. Na primer, da postoji velika šansa da ćemo pronaći led na Mesečevom južnom polu. To bi moglo promeniti sve. Obasipaće nas novčanom podrškom.“

„Dakle, vodu tražimo? Mislio sam...“

Dr ████████ ga je prekinuo: „Ne. Nije to.“

„Ali“, zaustio je čovek koji je postavio pitanje, delujući zbunjeno i kao da mu je nelagodno. Držao je ruke u krilu da bi sakrio dlanove, mokre od strepnje. Neko se nakašljao. Svi su uprli pogled u čoveka na kraju stola. Bio je to načelnik generalštaba američke vojske. Imao je bradu i izgledao je umorno. Skoro tri nedelje je putovao da bi tu stigao. Vozili su ga od grada do grada, u svako doba dana, u složenom pokušaju da se onemogući praćenje. Čitav dan je prošao otkad je poslednji put sklopio oči na nekoliko sati.

„Dozvolite mi da stavim karte na sto. Savršeno je nebitno da li na Mesecu ima ili nema vode.“

Zbunjenost se raširila među prisutnima. Prsti su nestrpljivo dobovali po stolu.

„Pretpostavljam da je nekima od vas poznat projekat Horizont?“

Prisutni su počeli da mrljaju.

Čovek koji je prvi progovorio ponovo je uzeo reč: „Mislite na istraživanja s kraja pedesetih? Plan o izgradnji vojne baze na Mesecu? Smatrao sam da je to već godinu dana kasnije stavljeno ad akta.“

Načelnik generalštaba blago je odmahnuo glavom i nasmešio se.

„Dakle, gore stvarno postoji baza?“

„Da.“

„Ali nije vojna“, podvukao je dr ██████████, mada nije zvučao ubedljivo. „To je naučna stanica. Čisto naučna stanica. Zar ne?“

Načelnik generalštaba nije odgovorio. Pogledao ga je srdačno. „Zove se Darla 2. Konstruisana je i postavljena sedamdesetih.“

„Ali zašto... pobogu... zašto niko od nas dosad nije čuo ni reč o tome?“

„Sve informacije su doskora bile poverljive. Iz bezbednosnih razloga.“ Zastao je na tren, kao da se pita treba li da kaže još nešto. Dr ██████████ ga je pretekao i nastavio:

„Darla je nastala između sedamdeset druge i sedamdeset četvrte. Paralelno sa običnim sletanjima na Mesec. Baza se nalazi u Moru tišine, gde su Armstrong i Oldrin, kao što je poznato, sleteli šezdeset devete. Ostale misije sletale su drugde.“

„Smem li da pitam zašto je ta baza sagrađena?“, upitao je jedan od onih koji su dotad ćutali.

„Otkrili smo nešto.“

„Nešto?“

„Da, nešto“, odgovorio je dr ██████████.

„Možete li biti precizniji?“

„Ne mogu. Ne znamo šta je to. Bilo je isplanirano da se istraživanja nastave i da se na Mesec pošalje osoblje, ali kao što svi znate, sedamdeset šeste smo izgubili veći deo finansija i...“

„Pa ovo je besmislica. Da ste, tačnije da *smo* obavestili naciju o značajnom otkriću na površini Meseca... pa, nema sumnje da bismo dobili sva potrebna sredstva. Zašto ništa nije bilo rečeno? Zašto čak ni mi nismo saznali za to?“

„Kao što sam nagovestio, materijalno stanje nije bilo jedini razlog za obustavu lunarnog programa“, rekao je dr ██████████. „Jeste bilo presudno, i, iskreno rečeno, dosta zgodno. Ali istina je da... pa, šta da kažem? To što smo gore našli nije tip otkrića čije bi dalje proučavanje iko finansirao. Rekli bi nam da to ostavimo na miru. Verujte mi. Pa smo to i uradili. Pravili smo se da to ne postoji, a posle nekoliko godina nestali su i signali.“

„Sve dok se opet nije pojavilo prošle jeseni“, rekao je načelnik generalštaba.

„To? *To*? Šta kog đavola znači *to*? ŠTA STE PRONAŠLI?“
otelo se jednom od zbunjenih učesnika sastanka.

„Nešto neobično“, odgovorio je dr ██████████. „Nešto... neobjašnjivo. Nešto što ne bi trebalo da bude tamo.“

„Šta pričate? Hoće li neko biti ljubazan da mi jasno i glasno objasni o čemu, pobogu, govorite?!“

Dr ██████████ je pogledao čoveka koji je to rekao, sagnuo se i podigao svoju aktentašnu. Stavio ju je na sto pred sebe i otvorio je, izvukao fotografiju srednje veličine i spustio je ispred čoveka.

„Ovu sliku je na Mesecu napravio Džejms Irvin za vreme misije Apollo 15. Astronaut na slici je Dejvid R. Skot.“

„Ali... ko je ova druga osoba u pozadini?“

„To ne znamo.“

„Ne znate? Šta se kog đavola ovde zbiva?“

„Sve u svoje vreme, Džonsone. Biće vam dostupna svaka informacija koju zatražite ako se svi složimo da ovo treba sprovesti. U suprotnom neće. A sada, hajde da razgovaramo o nečemu drugom. Kako da objasnimo to što smo četrdeset godina imali neupotrebljavanu bazu na Mesecu a da niko nije znao za nju?“

„Neupotrebljavanu? Hoćete da nam kažete da dosad nije bilo nikog u bazi?“, pitao je jedan od astronauta koji su bili u sali. „Šta je s ljudima koji su je podigli?“

„Oni nikad nisu ušli u nju. Montirali su module, postavili ih na površinu i vratili se.“

Jedan od muškaraca je ustao, osmehujući se pomalo glupavo: „Iznećemo to kao poklon-iznenađenje. I reći ćemo da nam je bilo potrebno četrdeset godina da isprobamo bazu i uverimo se da savršeno funkcioniše.“

„A da li savršeno funkcioniše?“, pitao je neko.

„Da, u principu“, odgovorio je čovek s glupavim osmehom.

„U principu nije dovoljno dobro, rekao bih.“

„Moraće da posluži. Nemamo vremena ni za šta drugo. Nećemo valjda da pravimo novu? Moramo da se vratimo gore u sledećih petnaest godina, inače će biti kasno.“

Nekoliko prisutnih još su bili skeptični, a pritom i šokirani.

„Ali koga ćete poslati gore? Šta da rade tamo?“

„Prva ekspedicija samo treba da obavi dve proste stvari. Prvo: da isprobaju bazu i uvere se da sve funkcioniše kako

treba. I drugo: da privuku pažnju medija. Pomoću intervjua, televizijskih prenosa i slično, sigurno ćemo obezbediti dovoljno finansijske podrške za nastavak istraživanja i... rešićemo se eventualnog... problema.“

„Kakvog problema?“ , pitao je čovek koji je prvi uzeo reč.

Dr ████████ je podigao ruku da bi zaustavio dalji razgovor.

„Kao što je rečeno, doći ćemo i do toga, Džonsone.“

„Zar stvarno mislite da će ljudi pristati na novu ekspediciju samo zato što gore postoji baza u kojoj mogu da se prošetaju? Samo zato što ćemo im reći da gore možda, možda ima vode? Pa to nema smisla.“

„Naša je zamisao da pretvorimo celu stvar u jubilarnu izložbu. Napravićemo nova i poboljšana izdanja klasičnih raketa Apollo iz programa šezdesetih i sedamdesetih. To će u ljudima probuditi nostalgiju, sasvim sigurno.“

„To nije dovoljno. Niko neće mariti za to.“

Dr ████████ je dugo sačekao pre nego što je uzeo reč.

„Moja gospodo, šta ako pošaljemo decu?“

Niko mu nije odgovorio. Ne odmah. Samo su čekali da nastavi, misleći da se šali.

Ali nije se šalio.

„Deca? Šta će zaboga deca na Mesecu?“

Dr ████████ se nadmeno osmehnuo i odgovorio:

„Ako izaberemo troje dece da pođu sa astronautima, to neće biti ništa manje nego senzacija svetskih razmera, zar ne mislite?“

„Ali... to je ludost!“ , povikao je jedan od najskeptičnijih. „Sad ste nam rekli da gore ima nečega. Ili još gore, nekoga. I niko neće da mi kaže ništa suvislo o čemu se radi i kakve su moguće posledice. A hoćete da pošaljete neobučenu, nevinu decu kao pokusne kuniće? Recite mi, jeste li potpuno sišli s uma?“

„Nećete da shvatite da su prednosti veće od mana“, odgovorio je dr ██████████. „Osim toga, mala je verovatnoća da će se išta desiti. A astronauti će imati priliku da postave novu opremu i izvrše neophodna ispitivanja. Jednostavnosti radi, mislim da je najbolje da ovo posmatramo kao dve ekspedicije u jednoj. Jedna, interna, ispitaće situaciju. A druga, koja uključuje decu i medijsku pažnju, funkcionisaće kao složena verzija Diznilenda. Stvar je u suštini bezopasna, a prihod od marketinga nesumnjivo će nam obezbediti potreban novac za ekspediciju broj dva. Deca na Mesecu, moja gospodo, jesu tajni ključ za kojim smo tragali. Ključ našeg uspeha.“

Kolebljivo, ostali su počeli da blago klimaju glavom.

„Zamislite, poslaćemo troje dece, i svako će dobiti po kameru i zadatak koji gore treba da izvrši. Ceo svet će se uključiti, televizijske stanice će stajati u redu, ekspedicija će praktično finansirati samu sebe.“

Ljudi su sada odlučnije klimali.

„Ali kako ćete odlučiti ko će otići?“

Dr ██████████ se ponovo osmehnuo, još lukavije.

„Organizovaćemo izvlačenje.“

Bile su to poslednje reči rasprave. Ubrzo potom obavljeno je glasanje i svi su podigli ruku. Bili su za ekspediciju. Onda su svi dobili debele koverta s detaljnim obrazloženjem situacije. U dva izveštaja iz 1974. pisalo je o pomenutim otkrićima, a nekoliko fotografija – mahom tamnih i mutnih – dokazivalo je da gore zaista ima nečeg što nije kako treba.

Dr ██████████ je još jednom pogledao okupljene pre nego što je izašao iz sobe i zatvorio vrata za sobom. Liftom je sišao u prizemlje, izašao na zadnji izlaz i ušao u automobil koji ga je čekao. Samo nekoliko sekundi kasnije pošao je iz grada.

PRVI DEO – ZEMLJA

VOLAND

„Kakva glupost.“

Mia Numeland rezignirano je pogledala roditelje pre nego što je dodala: „Ne dolazi u obzir.“

„Ali Mia. Ovo je jedinstvena prilika, zar ne vidiš?“

Njeni roditelji sedeli su priljubljeni jedno uz drugo na sofi, a na stolu pred njima ležao je oglas.

„Za šta? Da se blamiram?“

Oglas je bio isečen iz novina „Dagblade“. U svakom kutku sveta već su imali priliku da vide sličan. Reklamna kampa-nja trajala je već nedeljama, na televiziji, radiju, internetu, i u novinama. Reč Nasa postajala je poznata kao koka-kola ili Makdonalds.

„Hoćeš li makar da razmisliš o tome?“, pokušala je mama. „Krajnji rok je tek za mesec dana.“

Miji je prekipelo.

„Neću! Ne želim. Ne treba mi to, šta ću ja tamo? U stvari, kad bolje razmislim, imam razloga da budem apsolutno bilo gde drugde osim na Mesecu. Jednostavno je tako.“

„Da sam ja na tvom mestu, smesta bih se prijavila.“

HOĆEŠ NA MESEC?

IMAŠ IZMEĐU 14 I 18 GODINA?
www.nasamoonreturn.com

DARLAH
172 SATA NA MESECU

„E, pa mislim da smo i ja i moje drugarice srećne što ti nisi na mom mestu.“

„Mia!“

„Dobro, izvini. Nisam tako mislila. Samo... to me ne interesuje. Šta je tu teško da se shvati? I zar mi niste oduvek govorili kako je svet pun mogućnosti i da čovek mora da izabere jedno a ostavi drugo? Zato što ne stiže svugde. Zar nije tako? I da ionako ima dovoljno mogućnosti za ceo život, pa i više od toga? Tata?“

Tata je promrmljao nekakav odgovor i skrenuo pogled.

„Dobro, dobro“, rekla je mama. „Ostaviću oglas ovde na klaviru, pa ti vidi da li ćeš se predomisлити.“

Uvek je tako, pomislila je Mia i napustila dnevnu sobu. *Ne slušaju šta im govorim. Samo čekaju da začutim.*

Popela se u svoju sobu na tavanu, utakla gitaru u pojačalo, stavila velike slušalice na uši i počela da vežba. Kada je muzika u pitanju, nikada nije zabušavala. Dve godine je svirala gitaru i godinu i po bila vokal u bendu *Rogue Squadron*. Davno je zaboravila značenje tog imena, samo se sećala da ga je smislilo Leonorin stariji brat i da je to iz nekog starog SF filma iz sedamdesetih. Ali u svakom slučaju je dobro zvučalo i nije bilo razloga da se menja. Osim toga, aluzija na sedamdesete odgovarala je pank bendu koji je ionako zvučao kao da je iz drugog vremena, možda iz 1982. ili tako nešto. Ili možda iz 1984. Pošto se nije bogzna kako trudila u školi, postarala se da makar istoriju muzike upozna bolje od ikog drugog. Zahvaljujući beskrajnim satima na internetu s vremenom je naučila da uvidi razliku između tako kratkih perioda kao što su dve godine osamdesetih, i dok su njeni vršnjaci slušali bablgam pop kao *The Hold Ons* ili *The Aching Hearts*, Mia se

okrenula prošlosti i našla bendove kao što su *Joy Division*, *Siouxie and the Banshees* i *Throbbing Gristle*. A tu su još bili i *Talking Heads*, njeno najnovije otkriće u koje se polako ali sigurno zaljubljujivala. Ili je bolje reći da se iz sve snage trudila da se zaljubi taj bend, samo zato što je znala da su dobri. Ali još joj nije bilo lako da ih dugo sluša. Bilo je nečeg neuhvatljivog u toj muzici što još nije sasvim kapirala. Još. A pritom nije bila sigurna da li je to postpunk ili rok ili samo pop, što je dalje komplikovalo celu stvar. Međutim, imali su taj hladni elektronski zvuk osamdesetih koji bi joj savršeno odgovarao, kako joj se činilo, kada bi samo skapirala tu muziku. Čak je planirala da ostalim članovima benda predloži da obrade „Psycho Killer“. Ali još nije rekla ni reč o tome. Iako je znala da ostali imaju poverenja u njen muzički ukus, to s *Talking Heads* bi ipak bilo malo nategnuto. A osim toga duboko u sebi nije bila *saasvim* sigurna da su stvarno dobri. Ali makar je radila na tome.

Nastavila je da vežba još jedan sat, i napravila je skicu za novu pesmu zasnovanu na rifovima ukradenim iz pesama koje najverovatnije niko nije čuo. Bilo bi okej da se pojavi s njom na sutrašnjoj probi. Kada ju je odsvirala pet puta i uverila se da je upamtila akorde, odložila je gitaru, utakla slušalice u stereo i pritisla plej. Muzika benda koji je odlučila da zavoli ispunila joj je uši. Legla je na krevet i zatvorila oči.

*

„Šta slušaš, Mia?“

Tata joj je podigao jednu slušalicu i postavio to pitanje, kao da hoće da izgadi lošu atmosferu odranije.

„*Talking Heads*“, odgovorila je.

„Opet?“

„Mm.“

„Znaš, bili su veoma popularni u mojoj mladosti.“

Mia ga je pogledala popreko, ali nije odgovorila.

„To je fantastična prilika, Mia. Znaš, Mesec. A ti, ti si naj-fantastičnija osoba koju poznajem. Znaš da ja... da mi tebi samo želimo najbolje.“

Zastenjala je, ali je ipak pokušala da mu se osmehne.

„Tata, batali, molim te.“

Ali tata nije batalio.

„I tvoj bend, znaš... jesi li pomislila na to? Zar ne želite da budete poznati i veliki? Ne bih rekao da će *Rough Squadron* imati problema ako im vokal postane svetski poznat astronaut.“

„*Rogue Squadron*“, ispravila ga je. „*Rogue*.“

„Kako god“, odgovorio je. „Znaš šta hoću da kažem.“ A onda je izašao i pažljivo zatvorio vrata za sobom.

Mia je ponovo legla na krevet i porazmislila. *Ima li nečega u tome što je rekao?* Ne, nema. Ona je muzičar. Uprkos svemu. Ponovo je uključila svoj IM-plejer, zatvorila oči i dala sve od sebe da se navikne na svoj omiljeni bend. A vokal Dejvid Bern je pevao:

No visible means of support and you have not seen nothing yet.

Everything's stuck together.

I don't know what you expect staring into the TV set.

Fighting fire with fire

*

Bližio se maj, ali je vazduh još bio hladan. Duž ulice je stajalo drveće, golo i beživotno, izuzev pokojeg lista koji se zaleteo

i prerano iznikao. Dve nedelje je prošlo otkako su Mijini roditelji lansirali onaj glupi predlog. Sada je stajala u školskom dvorištu grepkajući zemlju cokulama dok je čekala da se Silje vrati iz toaleta. Veliki odmor je bio pri kraju, i oko nje su učenici hitali u školsku zgradu plašeći se da će zakasniti. Ali Mia se nije žurila. Zнала je da to nema smisla. Nastavnici su ionako uvek malo kasnili na čas. Sedeli su u zbornici, jeli suve biskvite i pili ustajalu kafu dok su ogovalali pojedine učenike i ismevali njihov izgled ili nešto što su rekli.

Mia je inače smatrala da njena škola spada u one čiji bi nastavnici, s nekoliko časnih izuzetaka, trebalo da budu sve drugo samo ne nastavnici. Možda čistači, na primer. Ili grobari. U svakom slučaju trebalo bi da se bave nečim što nema veze sa živim ljudima. Većina je jedva položila ispit u učiteljskoj školi, pre sto godina, i njihova svedočanstva bila su brižljivo sakrivena i zaboravljena u najdubljoj fioci katedre. Uglavnom su svi patili od iste stvari: predugo su bili nastavnici i upali su u rutinu. Njihove cipele su ostavile trajne tragove na podovima, i činilo se da im je pomalo suviše ugodno u tom mikrokosmosu škole. U njemu su imali gotovo beskrajnu moć, i svojski su se trudili da u svakoj prilici podsećaju svoje učenike na tu činjenicu. Ali to u stvari nisu činili da bi svoje tinejdžere držali pod kontrolom. Činili su to zato što su svi znali da njihova prividna moć i autoritet isparavaju kao jutarnja rosa čim kroče iz škole u stvarni svet, gde moraju da se odnose prema ljudima svojih godina.

Silje je izašla iz toaleta. Samo njih dve još nisu ušle.

„Kul su ti cipele“, rekla je Silje.

„Nosim ih ceo dan“, primetila je Mia suvo. „Ne idem bosa.“

„Pa tek sad sam ih videla. Gde si ih našla?“

Mia je pogledala svoje cokule. Bile su od crne izlizane kože, sa šniranjem do skočnog zgloba.

„Na internetu. Italijanske padobranske cokule.“

„Kul. Baš kul.“

„Hoćemo li unutra?“

„Šta imaš?“

„Matiš.“

„*Deutsch*. S Kosicom.“

„Misllila sam da si kod Evrebea.“

„Jok, kod Kosice.“

„Dobro, dobro. Hajde da odradimo i to.“

Ušle su i pošle stepeništem na prvi sprat.

„Imamo li probu večeras?“ , pitala je Silje pre nego što će se razdvojiti.

„Trebalo bi. Leonora će mi javiti čim sazna da li može.“

„Javi mi onda, okej? Mogu u sedam. Najranije.“

„Može u sedam. Inače, napisala sam novu pesmu juče.“

„Stvarno? Kako se zove?“

„Pa ne znam još. ‘Bomb Hiroshima Again’, možda.“

„Kul“, nasmejala se Silje. „Vidimo se posle.“

Mia je produžila na drugi sprat i ušla u učionicu. Nastavnica još nije stigla, a ona je sela u pretposlednju klupu i prelistala udžbenik da vidi šta je trebalo da se pročita kod kuće.

Kao da hoće da podvuče koliko je svet postao jednoobrazan u poslednje vreme, Kosica je uplovila u učionicu držeći naduvanu loptu za plažu koja je izgledala kao Mesec.

Mia je prevrnula očima. *Gospode, neće valjda i ona.*

Ali da, i Kosicu, malenu nastavnicu s neobično visokom frizurom, uhvatila je lunarna groznica. Nestala je iza katedre i započela dugu tiradu na nemačkom o tome kako je cela stvar

strašno uzbudljiva i koliko bi bilo divno da izvuku nekog od njenih učenika. To bi im dalo priliku da pozdrave svoje prijatelje u Nemačkoj na njihovom jeziku. Većina učenika pretvorila se u znakove pitanja kada je to izgovorila. Koliko im je bilo poznato, nisu imali prijatelje u Nemačkoj. Neki od njih su doduše bili tamo na odmoru jednom ili dvaput, ali to nije baš isto. Ali Kosica je smatrala da su svi koji govore istim jezikom prijatelji. Jednostavno je bilo tako. Toj ženi nisu baš sve ovce bile na broju. Svi su znali da je Kosica dugo bila u toj školi. Predugo. A to ni za koga nije bilo dobro. Osim toga samo je držala nemački i domaćinstvo, i ta neobična kombinacija najverovatnije nije popravljala situaciju. A tu je još bila njena velika tajna, za koju su svi znali, iako je ona sama verovala da je dobro čuvana: Kosica nikada nije bila u Nemačkoj. Nikada. Nijednom. Bila je u Švedskoj, i to je sve. A to se desilo leta 1986, ili tu negde, i vratila se kući posle četiri dana.

Ali to što je sad pred njima stajala s Mesecom na naduvavanje pod rukom možda i nije bilo tako neobično kao što bi se pomislilo. Ceo svet je uopšte uzev skrenuo te zime. Novine, radio, televizija i internet svakodnevno su bili prepuni informacija o Mesecu, i svuda su gostovali stručnjaci, profesori i astronomi kojima je mnogo šta bilo na srcu. Gde god da se čovek okrene bilo je takmičenja na kojima se moglo osvojiti ovo ili ono ako se odgovori na nekoliko jednostavnih pitanja o astronautici. A tu su još bile debate. Bezbrojne koliko i beskrajne debate o toj bazi na Mesecu o kojoj dosad niko nije ni zucnuo. Gde se nalazi? Zašto je tamo? Kakav je njen značaj i čemu služi? Može li se verovati da je konstruisana s miroljubivim namerama? Može li se verovati Nasi, ili je i američka vojska uključena u celu stvar? Može li se uopšte verovati bilo kome?

Samo mladi nisu učestvovali u kritičkim debatama. U svako doba dana odlazili su na internet ili stajali u metrima dugim redovima pred šalterima za prijavljivanje u skoro svakom gradu u celom svetu, kako bi se postarali da se baš njihovo ime unese u registar.

Iz bezbednosnih razloga Nasa je odlučila da troje mladih koji će biti izvučeni moraju imati najmanje četrnaest godina kako bi se priključili ekspediciji, ali ne više od osamnaest. To je donekle smanjilo broj kandidata, ali je već nekoliko miliona imena bilo prijavljeno za izvlačenje, a u proteklim danima i nedeljama uzbuđenje je toliko naraslo da su svi bili na ivici pucanja. Ljudi željni kocke kladili su se iz kojih će zemalja biti srećnici. Kladili su se da li će među dobitnicima biti i devojčica, ili će biti samo dečaci. Voditelji debatnih programa pozivali su stručnjake na razgovor o mogućoj reakciji mladih kada budu videli Zemlju iz svemira. Crtali su dijagrame i pokazivali grafikone, raspravljali su dok im se grlo ne osuši i dok im razgovor ne dosadi.

Kosica je privela svoju tiradu kraju i nesvesno prešla na norveški s nemačkim akcentom. To joj se uvek dešavalo kad je predugo govorila na nemačkom, kao da je zaboravljala maternji jezik i morala da se priseti kako je nekada govorila.

„Slušajte sad. Uradila sam nešto zanimljivo za vas. Hoćete li da čujete šta? Dobro. Zvala sam Nasu. Da, baš tako. Nasu. Zvala sam ih da bih saznala koliko se učenika iz naše škole prijavilo za izvlačenje. Iz vašeg razreda čitavih 91. Ali samo petoro iz moje grupe za nemački. Baš i nije mnogo, zar ne?“

Niko nije odgovorio.

„Petere, Stine, Malene, Heninže, svaka vam čast.“

Četvoro pomenutih učenika zadovoljno su joj se osmehnuli.

„I Mia. To me je prijatno iznenadilo. Čestitam.“

Mia se skamenila.

„Šta kažete? Ja se ni za šta nisam prijavila.“

Činilo joj se da je svi gledaju. Šta se dešava? Nešto nije u redu, uopšte nije u redu.

„U Nasi tvrde da se jesi prijavila.“

Mia se nagnula preko klupe i glasno rekla:

„Pa onda su pogrešili. Zar nije moguće da su pogrešili?“

„De, de, ne moraš da se stidiš. Nije to sramota.“

„Ma, ne stidim se. Nego nije tačno.“

Kosica je pomirljivo odmahнула rukom i namignula joj, kao da dele tajnu. „Dobro, dobro, ne moramo o tome. Na svakome je da odluči šta hoće da zadrži za sebe.“

Mia je bila zbunjena koliko i ogorčena. Šta to Kosica hoće da kaže? Da se u stvari prijavila ali da ju je sramota da prizna? Gnev se podizao u njoj.

„Šta pričate? Rekla sam vam da se nisam prijavila, zar ne shvatate? Šta ću ja na glupom Mesecu? Najozbiljnije. Mislite da nemam preča posla, ili šta? Gluposti!“

„Tako ne razgovaramo na mojim časovima, Mia!“

„Mi uopšte ne razgovaramo na vašim časovima, uvek samo slušamo vaše monologe o nečemu idiotskom. Kao da slušamo nemački radio!“

Nastavnica je ustala i spustila Mesec na katedru. Uprla je u vrata krutim kažiprstom.

„Izađi sa časa, Mia. Neću da te vidim u učionici. Sačekaj u hodniku.“

Mia se nije pobunila, gurnula je udžbenik sa ivice klupe kako bi pao u torbu, ustala je i izašla. Hodnik je bio prazan i tih. Iz učionica je čula delove časova norveškog, matematike i engleskog. Ne razmišljajući, ponovo je otvorila vrata i pogledala pravo u Kosicu.

„Osim toga, svi znaju da nikada niste bili u Nemačkoj. Možda sad *vi* možete malo da se stidite.“ U pola sekunde nastavničino lice se promenilo, otromboljilo se i rastužilo, kao da joj je izrečena doživotna presuda za zločin koji je zaboravila da je počinila. Mia je stigla da čuje klicanje učenika pre nego što je zalupila vrata i sišla u dvorište. Odvukla se do staze za trčanje pored fiskulturne sale, sela na ogradu i izvadila telefon. U njoj je počela da se javlja neprijatna sumnja. Pretražila je kontakte, našla mamin broj na poslu i pozvala je. Iza nje, na terenu, tridesetak zadihanih učenika trčalo je ukrug kao da im život zavisi od toga. A tako je i bilo. Mia nije morala da se osvrće, znala je da je to delo lude nastavnice fizičkog. Bližila se pedesetoj, imala je nausnice i isto kao Kosica spadala u one što su u školi radili od iskona, a metode su joj bile kao iz nekog filma o nacističkoj Nemačkoj. Za nju nije postojao pojam poštede, bez obzira na to da li je neko gojazan ili paralisan od pasa naniže, očekivala su se postignuća olimpijskih dimenzija. Mia se okrenula i pogledala iznemogle učenike koji su skapavali u uobičajenoj trci na 3000 metara. Nekoliko poslednjih upadljivo je pobledelo, a dvoje su imali svetlozelenkasta lica i samo je bilo pitanje vremena kada će se presaminiti i povratiti. Što će nastavnica automatski protumačiti kao lenjost, i dotičnima zapretiti nedovoljnom ocenom ako ne skoče na noge lagane i ne stignu na cilj u okviru zadatog vremena.

Mijina mama se javila baš u trenutku kad se prvi želudac prevrnuo na terenu i kada je nastavnica zaurlala nešto nerazgovetno.

„Mia, čao. Šta se dešava? Jesi li u školi?“

Mia je odmah prešla na stvar.

„Mama. Da li si me prijavila na ono putovanje na Mesec?“
Bilo je tiho na drugom kraju. Veoma tiho.

„Mama.“

„Pa, znaš...“, začulo se tanko.

„Šta?“

„Ja, mi, tata i ja... mislili smo da ćeš se pokajati. Kasnije. Pa smo, ovaj...“

Mia ju je prekinula i oštro rekla:

„Prijavili ste me?“

Nastala je nova pauza, ovog puta kraća.

„Da.“

„Šta je vama, pobogu?“

„Mija, svi tvoji vršnjaci misle da je to fantastična prilika. Zašto da...“

„Ali ja nisam svi moji vršnjaci, ili možda niste primetili? Uopšte ne slušate šta vam govorim. Uopšte ne poštujete moje mišljenje ako je drugačije od vašeg. Pa idite sami kad vam se toliko ide. Jer u tome je stvar, zar ne? Vi ne možete da idete, pa ste onda morali da prijavite mene. Šta očekujete, da ćemo postati bogati i slavni, je li to?“

„Mia, sad preteruješ...“

„Preterujem? Znaš li ti šta je preterivanje? Da mi radiš iza leđa, shvataš li?“

„Mia...“

Ali Mia je već prekinula vezu. Iza nje su se dva učenika preturila i uz tup zvuk pala u travu. Samo nekoliko sekundi kasnije nastavnica ih je ščepala i podigla dok im se izbljuvak slivao niz trenerke.

Fizičko vaspitanje.

Miji se ni taj naziv nije dopadao. A to nije imalo nikakve veze s njenom kondicijom. Bez problema je mogla da pretekne većinu na stazi. Mogla je da pliva u bazenu u odeći i

izvlači one glupe lutke s dna, i sve drugo što bi zatražili od nje, a da ne padne od umora.

Fizičko. Fizičko vaspitanje. Fizičko zlostavljanje. Fizičko maltretiranje. To je jedan od najnepotrebnijih izuma u istoriji, a u životu ga održavaju ljudi koji nikad knjigu nisu otvorili, ali koji po svaku cenu hoće da pričaju svima kako se bave prosvetnim radom. A zapravo ne umeju ni da se snađu na geografskoj karti ni da izvedu računicu, pa su umislili da se čuda mogu postići ako se dovoljno visoko preskoči kozlić, ako se istrči sto krugova na stazi i ako se drugi tim pobedi u „između dve vatre“.

U poređenju sa časovima fizičkog, čak je i odlazak na Mesec imao smisla.

Nekoliko minuta je sedela na ogradi gledajući trkače a onda je skočila na zemlju, rešila da je baš briga što joj je ranac ostao u učionici, i pošla kući.